

Katarzyna Nowak

W świecie rzeczy

Barbarzyńca : pismo Koła Naukowego Etnologów UJ 12(2), 99

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Tim Dant,
*Kultura materialna
w rzeczywistości
społecznej*,
Wydawnictwo Uniwer-
sytetu Jagiellońskiego,
Kraków 2007

W świecie rzeczy

Książka Tima Danta, wykładowcy socjologii na Manchester Metropolitan University, wydana w serii *Cultura* przez Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego jesienią 2007 roku, jest jedną z wciąż jeszcze niewielu przełożonych na język polski pozycji traktujących o przedmiotach jako komponentach życia społecznego i quasi-społecznych zależnościach, jakie człowieka-podmiot z nimi wiążą. Autor przyznaje, że impulsem do napisania książki było spostrzeżenie dotyczące proporcji czasu, jaki on sam, jak i większość członków współczesnego społeczeństwa, spędza, patrząc w ekran komputera czy telewizora zamiast w oczy swej ukochanej. Doszedł do wniosku, że bardzo często z przedmiotami łączą nas bliższe więzi niż z ludźmi.

Dant stawia tezę, że socjologowie koncentrują się na stosunkach i strukturze społecznej, pomijając wpływ i znaczenie kultury materialnej na życie ludzi. Celem autora jest zmiana tego stanu rzeczy i zainspirowanie badaczy do myślenia o artefaktach jak o mających znaczenie równoprawnych z podmiotami elementach życia społecznego.

Książka składa się z ośmiu rozdziałów, z których każdy przybliża inną kategorię przedmiotów bądź zjawisk z nimi związanych, takich jak konsumpcja, fetyszyzm bądź ich trwająca w czasie „biografia”. Niewątpliwym atutem tej pracy jest dokonany przez autora przegląd najważniejszych ujęć teoretycznych odnoszących się do kultury materialnej, co pozwala zyskać szeroką perspektywę. Tim Dant zadbał jednocześnie o to, by nie pozostawić czytelnika tylko w sferze konstruktów intelektualnych: przytacza przykłady kultury materialnej, częściowo opierając się na wytworach kultury (literatura, sztuki plastyczne), częściowo na przeprowadzanych przez siebie badaniach empirycznych (np. wśród osób używających protez oraz poddających się piercingowi), a częściowo na obserwacji najbliższego otoczenia i lekturze specjalistycznej literatury (gdy pisze o budownictwie, fotelu czy windsurfingu). Różnorodność przykładów i ich dokładna analiza pod kątem prezentowanych teorii sprawiają, że książka jest przystępna i ciekawa. Autor dodał również krótki komentarz dotyczący literatury przedmiotu, dbając tym samym o to, by każdy czytelnik zaintrygowany poruszaną przez niego tematyką mógł łatwo odnaleźć najwartościowsze lektury.

Po zapoznaniu się z książką Danta fotel, w którym zwykle czytasz, kubek, z którego popijasz gorącą herbatę, stare jeansy, w które ubierasz się w domowym zaciszu, w końcu sam dom przedstawią Ci się, drogi Czytelniku, jako zupełnie inna materia...

Katarzyna Nowak